

10.5.2010

Oikeusministeriö
PL 25
00023 VALTIONEUVOSTO

Pysäköinninvalvontaa koskevan lainsäädännön uudistaminen (OM 1/41/2009)

Oikeusministeriö asetti toukokuussa 2009 työryhmän laatimaan ehdotusta pysäköinninvalvontaa koskevan lainsäädännön uudistamisesta. Työryhmä luovutti mietintönsä maaliskuussa 2010. Mietinnössään työryhmä ehdottaa, että julkista pysäköinninvalvontaa koskeva lainsäädäntö uudistettaisiin ja että yksityisestä pysäköinninvalvonnasta säädettäisiin laki. Suomen Kuluttajaliitto ry ottaa lausunnossaan kantaa mietintöön vain siltä osin, kun se käsittelee yksityistä pysäköinninvalvontaa.

Yksityisen yrityksen oikeudesta periä valvontamaksua luvattomasta pysäköinnistä yksityiselle alueelle on viime vuosina käyty vilkasta keskustelua. Oikeustila on viime aikoihin asti ollut epäselvä. Joulukuussa 2007 Vantaan käräjäoikeus antoi tuomion, jossa todettiin valvontamaksun asettamisen olevan rinnastettavissa pysäköintivirhemaksun määräämiseen ja siis julkisen vallan käyttämisestä, johon yksityisellä yrityksellä ei ole oikeutta. Marraskuussa 2008 Helsingin hovioikeus antoi asiassa tuomion, jossa käräjäoikeuden tuomio pidettiin voimassa. Tämän ratkaisun jälkeen yksityiset pysäköinninvalvontayhtiöt keskeyttivät uusien valvontamaksujen asettamisen ja jo asetettujen maksujen perinnän. Korkein oikeus antoi asiassa ratkaisunsa 16.3.2010 (KKO:2010:23), jossa todettiin yksityisillä yrityksillä olevan oikeuden periä valvontamaksuja. Tämän jälkeen yksityiset pysäköinninvalvontayritykset ovat aloittaneet toimintansa uudelleen ja alkaneet periä aikaisemmin asetettuja valvontamaksuja.

Korkeimman oikeuden ratkaisun jälkeen on selvää, että pysäköinninvalvontaa harjoittavalla yhtiöllä on oikeus periä valvontamaksu luvattomasta tai ehtojen vastaisesta pysäköinnistä yksityisellä alueella. Tästä yksityistä pysäköinninvalvontaa ei säädellä millään tavalla. Monet valtiosääntöasiantuntijat ovat julkisuudessa esittäneet kannan, että yksityinen pysäköinninvalvonta on julkiselle vallalle kuuluvan tehtävän siirtämistä yksityiselle ja vastustaneet sitä sillä perusteella. Nämä argumentit tulisi ottaa huomioon harkittaessa yksityisen pysäköinninvalvonnan tarpeellisuutta ja ensisijaisesti Suomen Kuluttajaliitto esittää, että yksityinen pysäköinninvalvonta kiellettäisiin. Jos kuitenkin yksityistä pysäköinninvalvontaa ei kielletä, mietinnössä säädettäväksi ehdotettu laki yksityisestä pysäköinninvalvonnasta toisi tällaisen toiminnan sääntelyn piiriin ja selkeyttäisi oikeustilaa, minkä vuoksi Suomen Kuluttajaliitto kannattaa esitetyn lain sisältöä.

Ehdotetun lain 1 §:ssä on tarkoitus säätää lain soveltamisalasta. Pykälän 1 momentissa on lueteltu ne rikkomukset, joista maksu voitaisiin veloittaa. Suomen Kuluttajaliitolla ei sinänsä ole huomautettavaa soveltamisalasta tältä osin. Yksityistä pysäköinninvalvontaa koskeva laki on kuitenkin sellainen, että sitä luke-

10.5.2010

vat suuressa määrin muutkin kuin lakimieskoulutuksen saaneet, mikä pitäisi ottaa myös huomioon lakia kirjoitettaessa. Siksi olisikin toivottavaa, että joitakin lain kohtia avattaisiin jossakin määrin normaalia enemmän ja olisikin perusteltua, että 1 momentin 3 kohdassa, jossa viitataan pelastuslain 33 §:n 2 momentin vastaiseen pysäköintiin, mainittaisiin, että kyse on pysäköinnistä pelastustielle.

1 §:n 2 momentissa asetetaan valvontamaksulle edellytykseksi, että pysäköintiä tai pysähtymistä koskeva määräys tai kielto taikka pysäköintikiekon käyttöä koskeva määräys sekä valvontamaksu luvattoman pysäköinnin seuraamuksena on ilmoitettu yksiselitteisellä ja selvästi havaittavalla tavalla. Suomen Kuluttajaliitto pitää ehdotusta perusteltuna.

1 §:n 3 momentissa on tarkoitus säätää edellytyksistä, jolloin valvontamaksua ei saa periä. Erityisen tärkeänä Suomen Kuluttajaliitto pitää momentin 1 kohtaa, jossa säädetään valvontamaksun ja pysäköintivirhemaksun suhteesta. Korkein oikeus on ratkaisussaan KKO:2010:23 todennut, että laissa ei kuitenkaan ole asetettu estettä sille, että yksityisoikeudellista sopimukseen perustuvaa seuraamusjärjestelmää käytetään rinnakkaisena täydentämään julkisoikeudellista seuraamusjärjestelmää, eikä valvontamaksua voida pitää lainvastaisena sillä perusteella, että samasta virheellisestä pysäköinnistä voidaan määrätä pysäköintivirhemaksusta annetun lain mukainen pysäköintivirhemaksu. Tällä hetkellä on laillista määrätä samasta virheellisestä pysäköinnistä sekä pysäköintivirhemaksu että valvontamaksu. Ehdotettu laki poistaisi tämän mahdollisuuden ja tulevaisuudessa voitaisiin määrätä vain joko pysäköintivirhemaksu tai valvontamaksu. Tämä parantaisi selkeästi kansalaisen oikeusturvaa.

2 §:n osalta Suomen Kuluttajaliitolla ei ole huomautettavaa.

3 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi valvontamaksua koskevasta vaatimuksesta. Suomen Kuluttajaliitto toivoo, että kyseisen pykälän 2 momentissa, jossa todetaan, että valvontamaksua koskevaan vaatimukseen on liitettävä ohjeet maksun riittauttamisesta, lisättäisiin vaatimus ilmoittaa, että kuluttajalla on oikeus saattaa valvontamaksua koskeva riita Kuluttajariitalautakunnan käsiteltäväksi. Pykälän 4 momentissa säädetään, että maksuajan tulee olla vähintään 30 vuorokautta. Esimerkiksi Korkeimmassa oikeudessa käsitellyssä tapauksessa maksuaika oli 14 vuorokautta, joten kyseinen säännös parantaa kuluttajan asemaa.

4 §:n osalta Suomen Kuluttajaliitolla ei ole huomautettavaa.

Valvontainta koskevan 5 §:n mukaan pysäköinninvalvonnasta yksityisellä alueella vastaisi alueen omistaja tai haltija, jolla olisi myös oikeus antaa valvonta ulkopuolisen tehtäväksi. Ehdotuksessa ei aseteta pysäköinninvalvojan ammattitaidolle tai luotettavuudelle minkäänlaisia vaatimuksia. Suomen Kuluttajaliiton mielestä pysäköinninvalvontaa suorittavien puutteellinen ammattitaito lisää yksityistä pysäköinninvalvontaa koskevien riitojen määrää. Valvontaa suorittavilla henkilöillä pitää olla sellainen lainsäädännön tuntemus, että kansalaisen oikeusturva ei vaarantuisi ja luottamus valvontaan säilyisi. Siksi lainsäädännössä pitäisi olla ainakin maininta riittävästä ammattitaidosta. Mietinnössään toimikunta myös pohti, pitäisikö yksityinen pysäköinninvalvonta säätää luvanvaraiseksi tai ainakin ilmoituksenvaraiseksi elinkeinoksi ja päätyi korostamaan elinkeinovapauden merkitystä eikä siis esitä toiminnan luvan- tai ilmoituksenvaraisuutta. Suomen Kuluttajaliiton mielestä – jos yksityistä ei tässä vaiheessa säädetä luvan- tai il-

10.5.2010

moituksenvaraiseksi – pitää seurata tilannetta ja jos ilmenee merkittäviä ongelmia, harkita uudelleen onko tarvetta vaatia lupaa tai ainakin ilmoitusta yksityistä yksiköinninvalvontaa vaativilta yhtiöiltä.

6 §:ssä on tarkoitus säätää valvontamaksun perinnästä. Suomen Kuluttajaliitto toivoo, että tässä kohdassa todettaisiin, että kuluttajalla on oikeus saattaa valvontamaksua koskeva riita Kuluttajariitalautakunnan käsiteltäväksi. Lisäksi kuluttajaliitto pitää tarpeellisena säännöstä, että valvontamaksun perintä pitää keskeyttää, jos kuluttaja saattaa asian Kuluttajariitalautakunnan käsiteltäväksi. Valvontamaksun määräämistä pidetään todennäköisesti usein epäoikeudenmukaisena ja kuluttajalla on halu riitauttaa maksu. Riitaisen asian käsittelystä tuomioistuimessa aiheutuu erittäin suuria kuluja ja tällä tavalla varmistettaisiin, että kuluttajalla on mahdollisuus riitauttaa asia ilman kohtuuttomia kuluja.

7, 8 ja 9 §:n osalta Suomen Kuluttajaliitolla ei ole huomautettavaa.

Tuula Sario
johtava lakimies
pääsihteerin sijaisena

Timo Niemi
lakimies